

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti **o nesvojprávnu A. P.**, narodenú X., bytom D., zastúpenú opatrovníčkou M. C., bytom v N., v dovolacom konaní zastúpenou Mgr. D. H., advokátkou v S., **o návrhu nesvojprávnej na vrátenie spôsobilosti na právne úkony**, vedenej na Okresnom súde Galanta, pod sp.zn. 12 P 225/2006, na dovolanie nesvojprávnej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 6. februára 2007 sp.zn. 9 CoP 1/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 6. februára 2007 sp.zn. 9 CoP 1/2007 a rozsudok Okresného súdu v Galante z 31. októbra 2006, č.k. 12 P 225/2006 – 80 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Galante rozsudkom z 31. októbra 2006, č.k. 12 P 225/2006 – 80, zamietol návrh nesvojprávnej A. P., narodenej X., na vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Dospel k záveru, že vzhľadom na výsledky doterajšej liečby nesvojprávnej, konštatované v správe ošetrojúcej lekárky MUDr. G., nie je návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony nesvojprávnej dôvodný. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov.

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 6. februára 2007, sp.zn. 9 CoP 1/2007 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Zhodne so záverom súdu prvého stupňa mal za to, že zdravotný stav nesvojprávnej sa nezlepšil a nie je v jej záujme, aby jej bola vrátená

spôsobilosť na právne úkony, keď prognóza duševnej choroby, ktorá u nej pretrváva, je nepriaznivá.

Uvedený rozsudok napadla dovolaním nesvojprávna. Žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila s poukazom na § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Vytýkala súdom nižších stupňov, že si pri rozhodovaní o návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony osvojili závery znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný ešte v roku 2005 v súvislosti s konaním o pozbavení spôsobilosti na právne úkony a nenariadili nové znalecké dokazovanie na zistenie jej aktuálneho psychického stavu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je riadne zastúpená (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa, a dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že konanie pred nižšími súdmi v preskúmvanej veci je postihnuté vadou, uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. Postupom oboch súdov v konaní, nerešpektovaním ustanovení O.s.p. (§ 186 a § 187 ods. 3 O.s.p.) bola účastníčke odňatá možnosť konať pred súdom.

Z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. vyplývalo, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania odnímal tie procesné práva, ktoré mu zákon priznával. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

V zmysle § 186 ods. 3, veta prvá O.s.p. návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony môže podať i ten, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony.

V zmysle § 187 ods. 2 od výsluchu vyšetrovaného môže súd upustiť, ak nemožno tento výsluch vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave vyšetrovaného.

V zmysle § 187 ods. 3 O.s.p. o zdravotnom stave vyšetovaného súd vyslúchne **vždy** znalca. Na návrh znalca môže súd nariadiť, aby vyšetovaný bol po čas najviac troch mesiacov vyšetovaný v zdravotníckom zariadení, ak je to nevyhnutne potrebné na vyšetrenie zdravotného stavu.

Z uvedeného je zrejmé, že dôkazným prostriedkom je výsluch vyšetovaného, súd vykoná tento dôkaz v zásade vždy, len výnimočne od výsluchu vyšetovaného upustí, avšak len vtedy, ak nemožno tento výsluch vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave vyšetovaného. Takisto súd v každom prípade vykoná znalecké dokazovanie. Bez jeho vykonania nemôže súd rozhodnúť o pozbavení spôsobilosti na právne úkony, ale ani o návrhu na vrátenie tejto spôsobilosti.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa na pojednávaní dňa 31. októbra 2006 vypočul len nesvojprávnou účastníčku konania, jej opatrovníčku a riaditeľku D., oboznámil sa s lekárskou správou MUDr. G. (č.l. 72) a s obsahom spisu Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 38 Ps 5/2005. Na základe tohto dokazovania rozhodol o zamietnutí návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony nesvojprávnej, bez toho aby vo veci nariadil znalecké dokazovanie na aktuálny zdravotný stav nesvojprávnej.

Odvolačný súd, rozhodujúc o odvolaní nesvojprávnej proti rozsudku súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) si len osvojil závery súdu prvého stupňa a rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil, bez toho, aby sa vysporiadal s námietkami, uvedenými nesvojprávnou v odvolaní, prípadne, aby sám nariadil znalecké dokazovanie, bez ktorého rozhodol súd prvého stupňa a tak získal zákonný podklad pre svoje potvrdzujúce rozhodnutie.

Súdy nižších stupňov v konaní postupovali v rozpore so zákonom, konkrétne s procesným postupom, upraveným v Piatej hlave (Osobitné ustanovenia – konanie o spôsobilosti na právne úkony § 186 a nasl.) Občianskeho súdneho poriadku.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že súdy v prejednávanej veci zaťažili konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá nielenže zakladá prípustnosť dovolania, ale je zároveň aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť - rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou

nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodu zistenia vady konania pre ktoré bolo potrebné napadnuté rozhodnutia zrušiť (§ 243b ods. 1 O.s.p.) rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu zrušil (§ 243b ods. 3 O.s.p.) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková